

Bærum kommune
Postboks 700
1304 SANDVIKA

Saksbehandler, innvalgstelefon

Katrine Kammerud, 32266627

Bærum - Uttalelse til høring av felles planprogram med byplangrep for Sandvika sjøfront og nytt lokalveisystem

Vi viser til brev datert 6. mai 2022 med høring av planprogram med byplangrep for Sandvika sjøfront og nytt lokalveisystem i Bærum kommune.

Bakgrunn

I kommuneplanens arealdel 2017-2035 stilles det krav om felles planlegging av Sandvika sjøfront, og med dette har Statens vegvesen og Bærum kommune utarbeidet planprogram med byplangrep for Sandvika sjøfront og nytt lokalveisystem. Dette er en del av reguleringsarbeidet for E18 Ramstadsletta-Nesbru, og planprogrammet legger til grunn hovedveikonsept B.

Det fremgår av planprogrammet at det skal sikre en helhetlig og langsiktig utvikling av området med innplassering av ny lokalvei og god byutvikling, kobling av eksisterende sentrum med nye bydeler i Sandvika sjøfront, urbane kvaliteter og god tilrettelegging for gående og syklende. Videre kommer det frem at planarbeidet skal sikre:

- Tilrettelegging for en utvikling i området med fokus på kvalitet i byrom, arkitektur og bymessige sammenhenger, gode gang- og sykkelforbindelser og ivaretagelse og styrking av blågrønn struktur.
- Tilrettelegging for transformasjon av området i tråd med regional plan for areal og transport.
- Handlingsrom for utvikling av ny lokalvei.

Planprogrammet er ment å fastsette overordnede rammer for arbeid med senere reguleringsplaner (herunder tilliggende delområder langs sjøfronten og ny lokalvei), forankre E18-løsningen politisk og sikre sammenheng mellom E18-løsningen og sjøfrontutviklingen.

Vi ga innspill til planarbeidet for E18 Ramstadsletta-Nesbru i vårt brev datert 14. juni 2021, hvor planprogrammet inngår.

Statsforvalterens rolle

Vi skal bidra til at planer ivaretar nasjonale og vesentlige regionale interesser innen landbruk, klima og miljøvern, folkehelse, barn og unges interesser, samfunnsikkerhet og gravplasser. Statsforvalteren skal arbeide for at Stortingets og regjeringens vedtak, mål og retningslinjer innen våre ansvarsområder blir fulgt opp i kommunale planer. Kommunen er planmyndighet og har ansvaret for at plan- og bygningslovens formelle krav til innhold og planprosess oppfylles i planarbeidet.

Vurdering

Vi har følgende konkrete merknader knyttet til nasjonale og viktige regionale interesser:

Samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging

Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus legger en rekke føringer for arealutviklingen i regionen. Et av planens hovedmål er at utbyggingsmønsteret skal være arealeffektivt og basert på prinsipper om flerkjernet utvikling og bevaring av overordnet grønnstruktur. I planen defineres et utvalg steder som prioriterte vekstområder. De prioriterte vekstområdene er Oslo by, de regionale byene, bybåndet og prioriterte lokale byer og tettsteder. Det er knyttet egne retningslinjer til de forskjellige vekstområdene. Sandvika er definert som en regional by.

Planen slår fast at de regionale byene skal ta en høy andel av veksten i regionen. Det skal legges til rette for arbeidsplassintensive virksomheter i sentrum. De regionale byene skal utvikles konsentrert og må være lett tilgjengelige i det regionale kollektivsystemet. Videre kommer det frem at i de regionale byene anbefales det en områdeutnyttelse på 80-100 %. Høyest i sentrumsområder, områder for arealintensive arbeidsplasser og tett på regionale kollektivknutepunkt. 100 % områdeutnyttelse tilsvarer 150-250 % BRA.

Det er nylig vedtatt en reguleringsplan for Lakseberget friluftsområde, 27. oktober 2021. I planprogrammet kommer det frem at dette området i første omgang opparbeides som et allment tilgjengelig friluftsområde, men i fremtiden delvis kan bli omdisponert til et byutviklingsområde. Vi antar dette vil ses i sammenheng med den øvrige utviklingen, og avklares på kommuneplannivå da dette i dag ikke er i tråd med overordnet plan.

Byvekstavtalen

Byvekstavtalen er fremforhandlet mellom staten, Oslo kommune, daværende Akershus fylkeskommune Bærum kommune og daværende Skedsmo og Oppegård kommune. Avtalen legger til grunn et nullvekstmål om at veksten i persontransporten skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange. Den skal også bidra til mer effektiv arealbruk og mer attraktive by- og tettstedssentre.

Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus (RP-ATP) ligger som et premiss for byvekstavtalen. Avtalepartene er forpliktet gjennom avtalen til å bidra aktivt til at innholdet i den regionale planen blir realisert. Vi forventer at kommunen opprettholder sine forpliktelser i tråd med RP-ATP og byvekstavtalen.

Barn- og unges interesser

Planleggingen må også ta hensyn til grøntstruktur og barn og unges interesser. Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser må legges til grunn. Dersom arealer av betydning for barns lekemuligheter blir negativt berørt av planforslaget, må det redegjøres for at det finnes tilfredsstillende erstatningsarealer i nærområdet som dekker behovet for lek. Videre må det legges vekt på tilstrekkelige leke- og uteoppholdsarealer med kvalitet, trafikksikre løsninger og trygg skolevei.

Konsekvensutredning

I forbindelse med kommunedelplan for E18 Lysaker-Slependen (2014) ble det utarbeidet en konsekvensutredning. Denne skal ifølge oversendelsen suppleres og oppdateres med tilleggsutredninger for ny lokalvei. Vi viser til veilerederen *Konsekvensutredning for klima og miljø* (M-1941) som nyttig hjelpemiddel. Her kommer det frem anerkjente metoder for å utrede virkninger av planer og tiltak på klima og miljø.

Det er ikke vurdert om det skal utarbeides konsekvensutredninger for de nye utbyggingsområder i Sandvika sjøfront. Utarbeidelse av konsekvensutredninger/-vurderinger for nye byutviklingsområder er ment å skje i etterfølgende reguleringsplaner. Det er skissert 8 delområder for fremtidige reguleringsplaner. Vi vil fremheve viktigheten av vurderinger av de helhetlige konsekvensene i området, og sett i lys av utviklingen på utsiden av planområdet. Vi forutsetter at dette vil synliggjøres i fremtidige planforslag på blant annet temaene naturmangfold og utfylling i sjø, jf. forskrift om konsekvensutredninger § 21.

Når man skal se områder i en større sammenheng er det naturlig å vurdere utarbeidelse av en større plan. Vi mener kommunen bør vurdere om utarbeidelse av en områderegulering for disse delområdene ved sjøen kunne vært hensiktsmessig. Kommunen må selv ta ansvar for at planprosessene følger lover og forskrifter, og sikrer tilstrekkelig medvirkning og klageadgang på beslutninger.

Klimatilpasning og overvannshåndtering

Det skal tas hensyn til naturfarer, eksisterende og fremtidige klimaendringer. Et fremtidig klima med mer intens nedbør stiller strengere krav til lokal overvannshåndtering og sikring av byggverk. Havnivåstigning og stormflo må vurderes i dette området. I *statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning* vises det til at ved planlegging av nye områder for utbygging, fortetting og transformasjon, skal det vurderes hvordan hensynet til et endret klima kan ivaretas. Det bør legges vekt på gode helhetlige løsninger, som også kan bidra til økt kvalitet i uteområder. Planer skal ta hensyn til behovet for åpne vannveier, overordnede blågrønne strukturer, og forsvarlig overvannshåndtering. Å holde bekker åpne og sørge for god avstand fra bebyggelsen vil være et godt forebyggende tiltak for å minske risiko for skader som følge av flom og overvann i fremtiden. Vi viser til Miljødirektoratets veileder til tema som viser hvordan klimatilpasning kan og bør ivaretas på ulike planområder (2019).

Naturmangfold

Klima- og miljødepartementet har utarbeidet rundskrivet *Nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet* hvor det beskrives hva som kan medføre at en plan kommer i konflikt med miljøverdier som er av nasjonal eller vesentlig regional interesse, og dermed utløse innsigelse. Dersom en plan kommer i konflikt med naturtyper eller arter nevnt i rundskrivet vil det kunne danne grunnlag for innsigelse. I tillegg vil planer som kommer i konflikt med *statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen* danne grunnlag for innsigelse. Retningslinjene sier blant annet at sjøområdene skal vektlegges som biotop og grunnlag for fiske og annen høsting av fornybare naturressurser.

Retningslinjene sier også at det skal tas hensyn til bl.a. naturmangfold ved planlegging av tiltak både i sjøen og på landarealer. Det bør vises stor forsiktighet med å åpne for tiltak i sjø og på land som medfører betydelige anlegg og/eller varige inngrep som kan være til ulempe for de hensyn som ligger bak retningslinjene, jf. også plan- og bygningsloven § 1-8.

De fremtidige planarbeidene vil berøre og påvirke naturmangfoldet både på land og i sjøen på ulike måter. Naturmangfoldloven (nml.) §§ 4 og 5 fastsetter overordnede mål for forvaltningen av naturtyper, økosystemer og arter. Kommunen skal sikre at det ikke vedtas beslutninger eller planforslag som gjør det vanskelig eller umulig å nå målene.

Norge har gjennom ratifisering av internasjonale konvensjoner forpliktet seg til å stoppe tapet av biologisk mangfold. Det er særlig viktig at leveområder for truede eller sårbare arter og viktige naturtyper blir ivaretatt gjennom planarbeidet. Hva som skal til for at planen kommer i konflikt med forvaltningsmålene, vil avhenge av hvor truet naturmangfoldet som berøres er, hvor omfattende det aktuelle inngrepet er og hvor mye naturmangfold inngrepet berører. Se veileder til naturmangfoldloven kapittel II punkt 3.3. og 6.3.

Innenfor planområdet er det registrert flere utvalgte naturtyper, naturtyper registrert i rødlisten for naturtyper 2018 og arter registrert i rødlisten for arter 2021. Vi forutsetter at disse ivaretas i videre planarbeid.

Sandvikselva

Det planlegges ny fremtidig kryssing av Sandvikselva. Sandvikselva er det viktigste vassdrag for sjøørret og laks i Indre Oslofjord. Bestanden av laks og sjøørret som gyter i Sandvikselva er klassifisert som sårbar som følge av mange urbane inngrep i vassdraget. Bærumsbassenget er ved forskrift avsatt som fredningssone for laks og sjøørret. Dette for å gi utvandrende ungfisk og oppvandrende gytefisk i Sandvikselva et særskilt vern. Ved å fastsette restriksjoner for fiske og bevaring av viktige oppvekst- og leveområder for laks og sjøørret, gir dette grunnlag for et omfattende og populært fritidsfiske i disse folkerike områdene av Indre Oslofjord. Området rundt Lakseberget vil bli benyttet av laks og sjøørret som område for næringsøk både under gyteoppgang på høsten og på våren når ungfisk vandrer ut av Sandvikselva. Forekomst av ålegraseng er en spesielt viktig naturtype for næringsøk. Ålegras benyttes også av andre sårbare fiskearter som ål og torsk.

Landskap og helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv

Områder av verdi for landskap, rekreasjonsområder og naturmangfold må sikres i planforslagene. Videre bør det sikres sammenhengende grønnstrukturer med nær tilgang til områder for lek, idrett, rekreasjon og nærfriluftsliv. I de *statlige planretningslinjene for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen* gis det klare føringer for planlegging i 100-metersbeltet, samt for naturlig tilgrensede områder. Vi vil fremheve at det ikke skal tillates bygging og landskapsinngrep på arealer som har betydning for allmenne formål. Utgangspunktet er at nye bygninger skal trekkes vekk fra sjøen og at eventuelle utvidelser av eksisterende bygg i utgangspunktet skal skje i retning bort fra sjøen. Det skal legges vekt på løsninger som bedrer eksisterende situasjon for blant annet landskap og friluftsliv. I byer og tettsteder er allmenn tilgjengelighet til strandsonen et viktig fokusområde. Mange av de samme interessene gjør seg gjeldende langs bekker og vassdrag, og vi ber derfor om at det sikres tilstrekkelige grøntbelter langs vassdragene.

I helhetlig plan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv kommer det frem at regjeringen ønsker at Oslofjorden skal være ren, rik og tilgjengelig for alle. Oslofjorden er en av Norges mest artsrike fjorder, men miljøtilstanden er dårlig, og allmennhetens tilgang til strandsonen er sterkt begrenset. Det er i dag et sterkt press på arealene i strandsonen langs Oslofjorden. Tiltaksplanen fremhever at kommunen har en sentral rolle i å sikre allmennhetens tilgang til sjøen og friluftsområder gjennom sin arealplanlegging.

Et viktig tiltak i tiltaksplanen er å sikre en streng praktisering av plan- og bygningsloven § 1-8. Disse konkrete tiltak er særlig relevant for planleggingen:

- Fraråde etablering av kunstige sandstrender og unngå andre inngrep og tiltak i bløtbunnsområder, for å skåne verdifulle bløtbunnsområder inklusive ålegrasenger og verdifulle kulturmiljø, og sikre forekomstene i arealplanleggingen.
- Sikre viktige naturforekomster i sjø i kommunal arealplanlegging.
- Kommunene skal bli bevisste på hvordan plan- og bygningsloven kan brukes aktivt som verktøy for å sikre naturområder i planer og tiltak for reetablering av biologisk mangfold i sjøområder, jf. blant annet ny veileder for planlegging i sjøområdene og rapport om reetablering av biologisk mangfold i Oslos urbane sjøområder.
- Kommunene bør utvikle gode løsninger for gange, sykling og kollektivtransport til friluftslivsområder.

Vi ber kommunen gjøre en vurdering av om planprogrammet er i tråd med helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden, spesielt med tanke på tiltak T24 som omhandler inngrep og tiltak i bløtbunnsområder.

Vannmiljø i sjø og vassdrag

Vannforskriften

Ifølge vannforskriften § 4 skal tilstanden i overflatevann beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og minst god kjemisk tilstand. Nye inngrep og ny aktivitet i området må vurderes etter vannforskriften § 12 dersom dette kan gi påvirkninger som fører til en varig forringelse av tilstanden i vannforekomsten eller gjør det vanskeligere å oppnå miljømålene. Vannforskriften er fulgt opp gjennom regionale vannforvaltningsplaner som setter konkrete mål for miljøtilstanden i vannforekomstene.

Vannforekomsten 0101020602-C Sandvika vil bli berørt av arealbruk og tiltak som omfattes av fremtidige reguleringsplaner. Vannforekomsten har moderat økologisk tilstand og dårlig kjemisk tilstand. Grenseverdiene for en rekke miljøgifter er overskredet. Vanntypen «*sterkt ferskvannspåvirket fjord*» byr imidlertid på noen utfordringer knyttet til klassifiseringen. Vi ber om at det videre plan- og utredningsarbeidet i tilstrekkelig grad belyser og ivaretar hensynet til vannmiljøet og miljømålene. Det er spesielt viktig at det sikres løsninger og avbøtende tiltak for å unngå uheldig avrenning av næringsstoffer, spesielt nitrogenforbindelser (rester av sprengstoff), suspendert stoff og andre forurensende stoffer og miljøgifter.

Klimaendringer og arealendringer fører til utfordringer for vannmiljøet i form av økte mengder overvann behov for forebyggende og avbøtende tiltak. Det må i tilstrekkelig grad utarbeides konkrete løsninger for lokal overvannshåndtering.

Utfylling av masser i sjø og vassdrag

I planprogrammet åpnes det for planlegging av utfylling i sjø. Den som ønsker å bruke masser til å fylle ut i sjø (bygge opp nye landområder e.l.), i vassdrag eller på land, må vurdere om tiltaket kan medføre fare for forurensning. Hovedregelen er at det er forbudt å forurense, jf. forurensningsloven § 7 første ledd. Hvis den planlagte bruken av massene kan medføre fare for forurensning og skadene eller ulempene som kan oppstå kan kalles nevneverdige, jf. forurensningsloven § 8 tredje ledd, må man ha tillatelse etter forurensningsloven § 11 for at bruken skal være lovlig.

Søknader som gjelder tillatelse etter forurensningsloven § 11 til bruk av masser til utfyllingsformål i sjø og vassdrag, skal behandles av Statsforvalteren. Vurderinger som skal gjøres i forbindelse med mulig bruk av sprengsteinmasser til utfylling er beskrevet nedenfor.

Særlig om bruk av sprengsteinmasser til utfylling i sjø og vassdrag

Sprengstein fra utbyggingsprosjekter inneholder ofte plast i form av skyteledninger, tennsatser og eventuelle føringsrør. Tidligere var hoveddelen av plasten armeringsfibre, men her finnes det nå alternativer i form av stålarmering. Ved bruk av sprengsteinmasser til utfylling i vannforekomster kan plastavfallet spre seg med vannstrømmene og forurense vannforekomsten, bunnen og strandsonen langt unna tiltaksområdet. Plasten vil med tiden kunne omdannes til mikroplast. Plastforurensning er et globalt miljøproblem.

Sprengsteinmasser som skal brukes til utfylling i sjø og vassdrag må være egnet til formålet, den aktuelle lokaliteten og skal ikke medføre at unødig forurensning og forsøpling spres ut av tiltaksområdet. Videre fremkommer det også av naturmangfoldloven § 12 at for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i driftsmetoder, teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.

Sprengsteinmasser kan også inneholde høye konsentrasjoner av nitrogenforbindelser. I saker som omhandler bruk av sprengstein til utfylling i sjø og vassdrag bør det gjøres en konkret vurdering om nitrogentilførselen vil medføre negative effekter på resipienten, og i hvilken grad disse kan unngås. En slik vurdering er spesielt viktig i saker som omhandler utfylling med sprengstein i områder med ferskt/brakt vann og lite vannutskiftning.

Hvis det planlegges for utfylling i sjø må det foreligge en dokumentert begrunnelse for behovet for dette. Vi vil også ha en vurdering av hvordan utfyllingen vil kunne påvirke stømforhold i Sandviksbassenget, og hvilke miljøkonsekvenser det vil ha for naturmiljø og liv i vann. Som nevnt under punktet om konsekvensutredning er samlet belastning og helhetlig vurdering av planforslagene viktig.

Støy og luftkvalitet

Området er støyutsatt. Støyforholdene må avklares så tidlig som mulig i planprosessen, slik at dette blir premissgivende for planlegging av bebyggelsen. Det må gjøres en grundig vurdering av lokalisering av bebyggelse, planløsninger, bruksformål og utearealer. I den grad det skal aksepteres avvik fra anbefalte grenseverdier bør det sikres at alle boenheter har tilgang til stille side (uten tiltak nært boenheten), hvor soverom kan plasseres. For de fasader som er støyutsatt kan det aksepteres bruk av avbøtende tiltak for dempet fasade. Det samme gjelder for de fåtall av boenheter som ikke kan oppnå stille side. Det anbefales ikke å tillate ettroms boenheter med kun dempet fasade. Støyrapporten må vise hvilke avbøtende tiltak det planlegges for, og hvilken effekt de har.

Det må begrunnes hvorfor man har valgt de konkrete avbøtende tiltakene for dempet fasade. Dette for at kommunen, og andre, skal kunne vurdere bokvaliteten. Reguleringsbestemmelsene skal være entydige og konkrete, og tilpasses planen og støysituasjonen. Det må spesifikt bestemmes hvilke tiltak som aksepteres. Det må også vurderes kompensierende tiltak som tilgang til sol og lys, utsikt, gode uteoppholdsarealer, rekreasjonsområder og andre faktorer som fremmer trivsel og helse.

Masseforvaltning

Det opplyses at E18-prosjektet vil medføre uttak av tunnelmasser som må utplasseres og mellomlagres. Man skal i størst mulig grad etterstrebe å bruke sprengstein og løsmasser som en ressurs. Det vil ved dette utarbeides en massehåndteringsplan for prosjektet. Overskuddsmasser fra anleggsarbeider er å regne som næringsavfall. Næringsavfall skal i størst mulig grad nyttiggjøres (gjenvinnes/gjenbrukes) hvis det er mulig. Hvis det ikke er mulig skal det leveres til godkjent mottak. Nyttiggjøring av avfall krever at næringsavfallet erstatter tilsvarende materiale som ellers hadde blitt brukt til prosjektet.

Ellers viser vi til [Statsforvalterens forventninger til kommunal arealplanlegging for 2022](#), og til [overordnede føringer for kommunal planlegging innenfor Statsforvalterens ansvarsområde](#). Vi anbefaler nettsidene www.planlegging.no og [Miljøstatus](#).

Vi ber kommunen gå gjennom innspillet og vurdere om planprogrammet på enkelte punkter bør revideres. Vi ber om å få tilsendt eventuelt godkjent planprogram.

Med hilsen

Carl Henrik Jensen
seniorrådgiver

Katrine Kammerud
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Viken fylkeskommune

Postboks 220

1702

SARPSBORG